

Tedarik Zinciri Özen Yükümlülüğü Alanındaki Güncel Gelişmeler: **Ormansızlaştırma içermeyen tedarik zincirlerine ilişkin AB düzenlemesi**

Av. Prof. Dr. iur. Mehmet Köksal

İÇERİK

- 01 Bağlam
- 02 Yönetmelik İlkeleri
- 03 Kronolojik Genel Bakış
- 04 Ana unsurlar (1,2,3)
- 05 Komisyon Teklifine Kıyasla Değişiklikler
- 06 Bilgi Sisteminin Amacı ve Kapsamı
- 07 Bilgi Sisteminin İyileştirilmesi

İSTANBUL

Uskumruköy Mahallesi,
Arıköy Sitesi, Şehit Polis
Fethi Sekin Sokak, No: 10
34450 Sarıyer, İstanbul,
türkiye

BERLİN

Stellingdamm 6
12555 BERLIN

GİRNE

GÜLNAR SOKAK, NO: 1
DOĞANKÖY GİRNE
MERSİN TÜRKİYE

İÇERİK

- 08** Ortak Ülkelerle İşbirliği
- 09** Sosyal Yardım Faaliyetleri
- 10** Gerçekleştirme Görevleri
- 11** Paydaşların uygulama çalışmalarına katılımı
- 12** Örnekler

İSTANBUL

Uskumruköy Mahallesi,
Arıköy Sitesi, Şehit Polis
Fethi Sekin Sokak, No: 10
34450 Sarıyer, İstanbul,
türkiye

BERLİN

Stellingdamm 6
12555 BERLIN

GİRNE

GÜLNAR SOKAK, NO: 1
DOĞANKÖY GİRNE
MERSİN TÜRKİYE

www.koksav.tr

BAĞLAM, YÖNETMELİK İLKELERİ, KRONOLOJİK GENEL BAKIŞ

- 1990-2020 yılları arasında dünya genelinde **420 milyon hektar** orman kaybedildi - **AB'den daha büyük bir alan** (FAO)
- **Bu orman kaybının önemli bir kısmı yasal ormansızlaşmadan kaynaklanmaktadır** (Forest Trends.)
- Ormansızlaşma ve orman tahribatı **iklim değişikliğinin** önemli etkenleridir (IPCC: sera gazı emisyonlarının %11'i) **ve biyoçeşitlilik kaybı**
- Ormansızlaşmanın %90'ı **tarım alanlarının genişletilmesinden** kaynaklanmaktadır. (FAO), bir dizi hammadde ile bağlantılı olan
- **AB, ormansızlaşma ve orman tahribatı ile bağlantılı ürünlerin önemli bir tüketicisidir.**

YÖNETMELİK İLKELERİ

- Şeffaflık ve sağlam bir bilimsel ve metodolojik temel
- Üzerinde mutabık kalınan uluslararası taahhütlerle tutarlılık, özellikle de SKA 15 ile uyumlu olarak ormansızlaşmanın Aralık 2020 seviyesinde durdurulması
- Ayrımcılık yapmama - yerli ve ithal mallar ve ürünler eşit muamele görür,
- ithalatın yanı sıra ihracat ve iç ticaret de kapsanır

KRONOLOJİK GENEL BAKIŞ

- **Kasım 2021:** Komisyon teklifi
- **Haziran 2022 :** Konseyin genel oryantasyonu
- **Eylül 2022:** Avrupa Parlamentosu Kararı
- **Aralık 2022:** AP ve Konsey arasında geçici siyasi anlaşma

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16298-2022-INIT/en/pdf>

- **Mayıs-Haziran 2023 (geçici) :** Yürürlüğe giriş
- **Aralık 2024 (geçici):** Aşağıdakiler için taahhütlerin uygulama tarihi
Piyasa katılımcıları (küçük şirketler için Haziran 2025)

ANA UNSURLAR
(1,2,3)

- İlgili ürünleri AB pazarına sunan veya AB'den ihraç eden herkes için bağlayıcı özen yükümlülükleri
 - Sadece hem **ormansızlaştırma içermeyen hem de yasal olan** ürünlerin AB pazarına girmesine veya AB'den ihraç edilmesine izin verilir - **özen yükümlülüğü beyanının** gerekliliği
 - **Uluslararası kabul görmüş tanımlara** dayanmaktadır (FAO)
 - **Piyasa katılımcıları ("işletmeciler") ve KOBİ dışı tacirler** için temel yükümlülükler
 - Coğrafi konumlandırma yoluyla malları üretildikleri mülkle ilişkilendiren **sıkı**

izlenebilirlik

- **Yasallık:** Ürünler, geçerli insan hakları, iş kanunu ve diğer kanunlar da dahil olmak üzere üretim yapılan ülkenin kanunlarına göre yasal olmalıdır.

FPIC ilkesi

ANA UNSURLAR [2]

- **Seçilmiş ürünler:** Palm yağı, soya, odun, sığır, kakao, kahve, doğal kauçuk ve bunlardan elde edilen bazı ürünler (örn. çikolata, mobilya, lastik, basılı malzeme)
- **Ayrımcılık yapmama:** Yönetmelik hem yurt içinde üretilen hem de ithal edilen ürünler ve türetilmiş ürünler için geçerlidir
- **Aşamalı uygulama yelpazesi** - başlangıçta seçilenleri kapsar Hammaddeler ve türetilmiş ürünler; düzenli güncellemeler
- "Raporlama tarihi" 31 Aralık 2020: UNSDG 15.2 uyarınca,
Daha fazla ormansızlaşmanın önlenmesine odaklanılması, kolaylaştırılmış Uydu izleme

ANA UNSURLAR [3]

- Ülkelerin veya ülke parçalarının ormansızlaşma riskine göre kategorize edildiği **değerlendirme/"kıyaslama" sistemi** - standart (otomatik), düşük ve yüksek
- **Piyasa katılımcıları için spesifik yükümlülükler** - düşük riskli menşeler için basitleştirilmiş özen yükümlülüğü (bilgi toplama zorunlu, ancak riskleri değerlendirme/araştırma yükümlülüğü yok)
- Üye Devletlerin yetkili makamları tarafından gerçekleştirilecek **asgari denetim düzeyi** (risk düzeyine bağlı olarak %9, %3 ve %1)
- **Mevzuatın gözden geçirilmesi:** diğer ormanlık alanlarla ilgili (1 yıl sonra); diğer ekosistemler, hammaddeler, ürünler ve finansal kurumlar (2 yıl sonra); etkiler dahil diğer birçok husus (5 yıl sonra)

KOMİSYON TEKLİFİNE KİYASLA DEĞİŞİKLİKLER

KOMİSYON TEKLİFİNE KİYASLA DEĞİŞİKLİKLER

- **Kapsam:** doğal kauçuk, diğer ahşap ürünler (odun kömürü, basılı kağıt, koltuklar), palmiye yağı türevleri ve konserve et
- **Orman bozulması:** Doğal olarak yenilenen ormanların

Plantasyon ormanları ve birincil ormanlardan dikili ormanlara

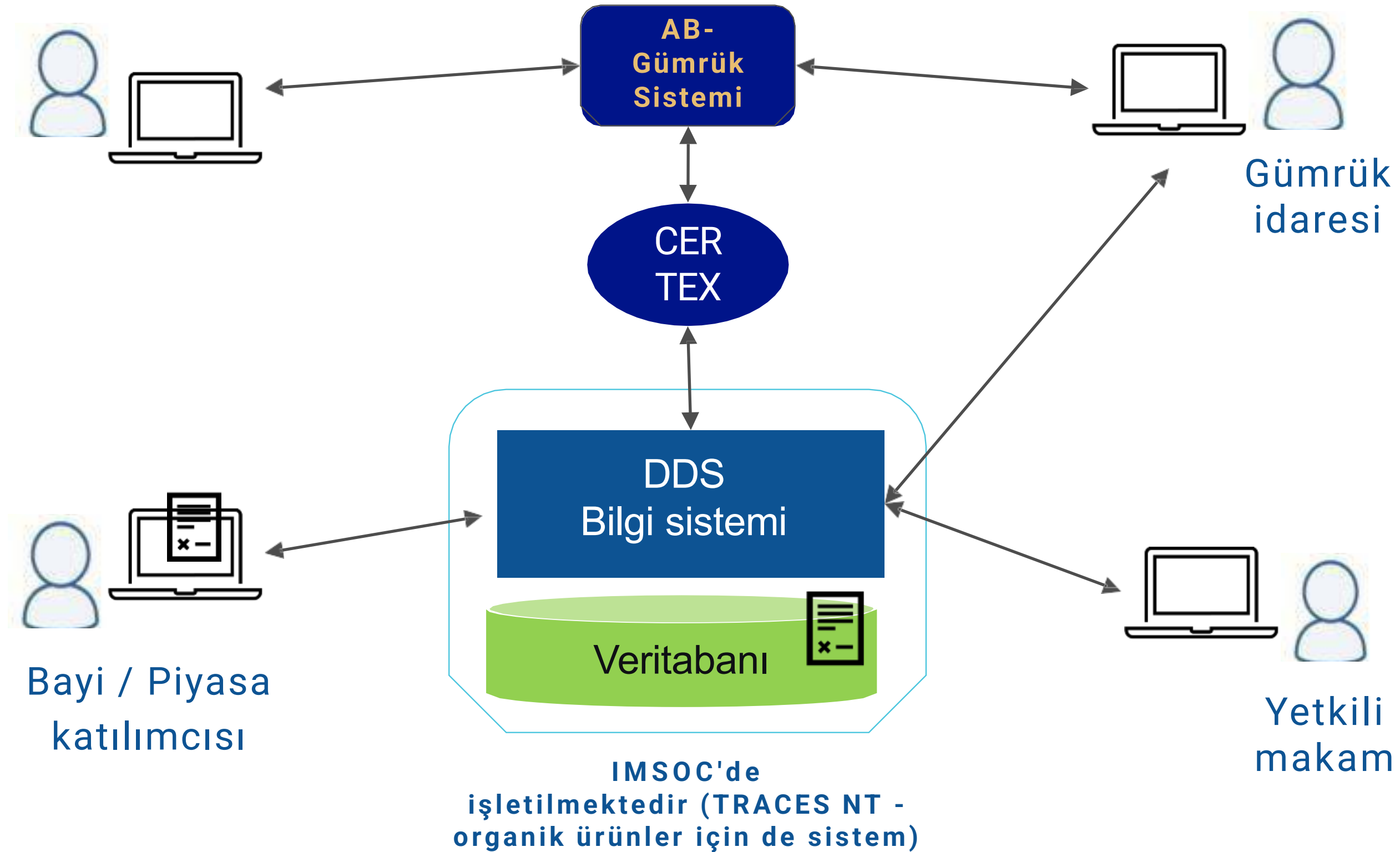
- **Coğrafi konumlandırma:** Dört hektardan büyük araziler için poligon kullanımı zorunluluğu
- **Verimlilik paketi:** piyasa katılımcıları ve büyük tüccarlar için tedarik zincirleri boyunca özen yükümlülüğü referans numaralarını kullanma imkanı
- **Kontrol eşiği:** kıyaslama ile belirlenen risk seviyesine bağlı olarak %9, %3 ve %1
- **Yürürlüğe giriş:** 18 ay (küçük şirketler için 24 ay)

BİLGİ SİSTEMİ

BİLGİ SİSTEMİNİN AMACI VE KAPSAMI

- **Amaç:** Piyasa katılımcılarının ve tüccarların uyumluluğunun güçlendirilmesi
- Yetkili makamlar tarafından yapılan risk temelli analizler ve destekler
 - Yetkili makamlar tarafından özelleştirilmiş kontrol ve denetim
 - Yetkili makamlar arasında kolaylaştırılmış işbirliği
 - AB Gümrük Tek Penceresi (CERTEX) ile elektronik arayüz
- **İşlevler:**
 - Özen Yükümlülüğü Beyanı: İlişkili numara oluşturma ve alma imkanı; sunulan beyanların kontrollerinden sonra kontrol sonuçlarının kaydedilmesi
 - Risk değerlendirmesi
 - Piyasa katılımcıları ve tüccarlar için yayınlanacak verileri çıkarma imkanı
 - Elektronik arayüz üzerinden ulusal gümrük sistemlerine bağlantı (5 yıl içinde)

BİLGİ SİSTEMİNİN İŞLETİLMESİ

ORTAK ÜLKELERLE İŞBİRLİĞİ

ORTAK ÜLKELERLE İŞBİRLİĞİ

- Yönetmelik, Tebliğ'de belirtilen daha geniş bir önlem paketinin parçasıdır
- 2019'un AB Ormanları hakkında şu hususlar belirlenmiştir
- Kapsanan ürün ve malların ithalatı - **85 milyar Euro / yıl**
 - Komisyon aşağıdakileri sağlamak için **işbirliğini** yoğunlaştıracaktır

AB ortakları, ormansızlaşmaya ilişkin yeni AB düzenlemelerinden faydalanabilir:

- Örneğin **kakao diyalogu, Al-Invest Verde, KAMI projesi, orman ortaklıkları vb.**
- Çin ve ABD gibi önemli **tüketici ülkelerle** yoğunlaştırılmış diyalog

SOSYAL YARDIM FAALİYETLERİ

- **AB delegasyonları için bilgilendirme etkinlikleri**
- **Üçüncü ülkelerden gelen büyükelçiler için bilgilendirme etkinlikleri**
- **Üçüncü ülkelerle kapsamlı etkileşim:** Teknik ve siyasi düzeyde ikili toplantılar ve çalıştaylar
- **İlgili çoklu ve çok taraflı forumlar:** Ormansızlaşma ve orman bozulması hakkında bilgi ve tartışma; potansiyel çoklu/çok taraflı yaklaşımlar üzerinde çalışma (örn. UNFF, FAO CoFo, G7/G20, FACT vb.)
- **AB ormansızlaşma platformu:** etkileşim ve uygulama için kilit forum

GERÇEKLEŞTİRME GÖREVLERİ

- **Bilgi sistemi:** BT geliştirme, uygulama kanunları, yönetmelik yürürlüğe girmeden önce devreye alma
- **Kıyaslama:** uygulama yasası, uygulama başlayana kadar
- **Kılavuz İlkeler:** Piyasa katılımcıları ve tüccarlar için, yetkili makamlar için, belirli tanımlar hakkında
- **Kanunla öngörölen inceleme:** etki değerlendirmesi ve Yasama teklifi (gerekli ise)
 - İlk inceleme: diğer ormanlık araziler (yürürlüğe girdikten bir yıl sonra, başvurudan önce)
 - İkinci gözden geçirme: emtialar, ürünler, diğer ekosistemler, finansal kurumlar (iki yıl sonra Yürürlüğe giriş)
 - Üçüncü gözden geçirme: küçük çiftçiler, ticaretin kolaylaştırılması araçları, Bozulma, atlatma, vb. (yürürlüğe girdikten beş yıl sonra)

PAYDAŞLARIN UYGULAMA ÇALIŞMALARINA KATILIMI

- İlgili konular üzerinde çalışmak üzere **gayri resmi odak gruplarının** oluşturulması
- Paydaşlardan (endüstri, STK'lar, ...) konular ve katılım ilgisi için teklifler toplandı.
Son tarih: **15 Şubat 2023** deforestation-free@unep-wcmc.org
- Komisyon tarafından önerilen konular
 - İzlenebilirlik (traceability)
 - Özen yükümlülüğü
 - Küçük çiftçiler

BİR BAKIŞTA TEDARİK ZİNCİRLERİ (ÖRNEKLER)

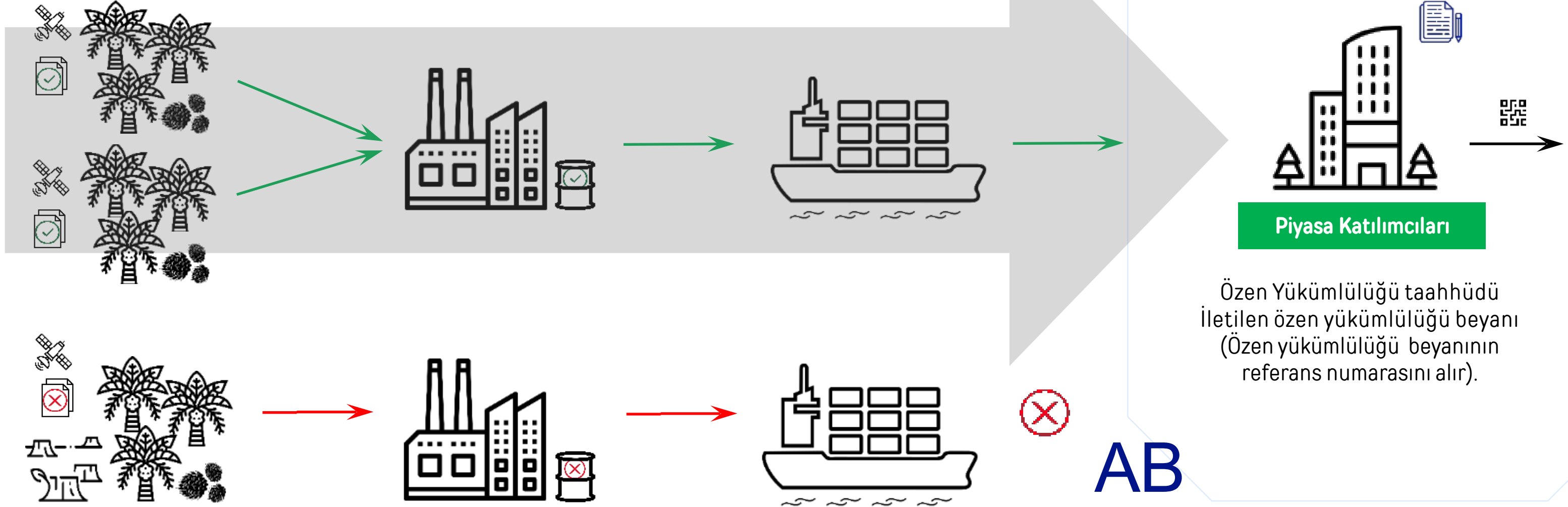
ÖRNEK (1): AB ŞİRKETİ PALM YAĞI SATIN ALIYOR

1. Üretici ülkedeki palm yağı bitkilerinin bir kısmı ormansızlaştırma yapılmayan plantasyonlarda, bir kısmı ise ormansızlaştırılmış alanlarda yetiştirilmektedir.

2. Ormansızlaştırma yapılmadığı teyit edilen ve diğer plantasyonlardan gelen palmiye meyveleri ayrı ayrı işlenir – farklı plantasyonlardan gelen ormansızlaştırma yapılmamış meyveler karıştırılabilir.

3. Ormansızlaştırılmamış palm yağı, nakliye sırasında diğer palm yağlarından ayrı kalır. Arza katkıda bulunan tüm plantasyonların coğrafi konumlandırılması gereklidir.

4. AB ithalatçısı ormansızlaştırma içermeyen palm yağını piyasaya sürüyor.

ÖRNEK [2]: BİR AB ÇİKOLATA MARKASININ İzlenebilir kakao tedarik zinciri

1. Kakao çiftlikleri haritalandırılır ve coğrafi konumları değerlendirilerek gelişimden arındırılmış olmaları sağlanır.

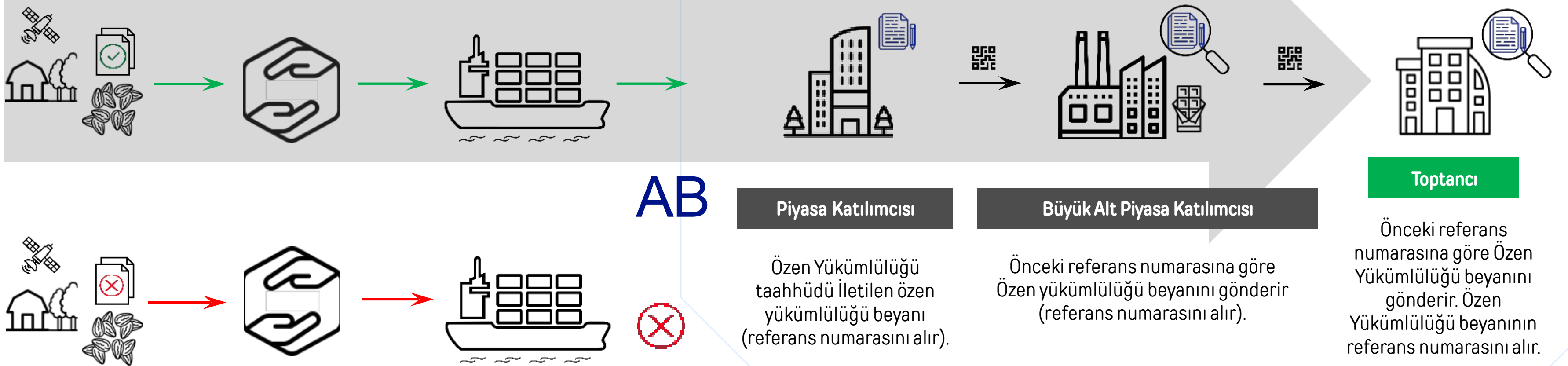
2. Çiftçiler ormansızlaştırılmamış kakao çekirdeklerini doğrudan kooperatiflere tedarik etmekte ve burada ayrı olarak muhafaza edilmektedir.

3. Ormansızlaşmanın olmadığı çiftliklerden gelen çekirdekler AB'ye ihracat sırasında ayrı tutuluyor.

4. AB üyesi bir ülkedeki ithalatçı ormansızlaştırılmamış çekirdek satın alarak piyasaya sürüyor.

5. AB'deki çikolata üreticisi kakaoyu işleyerek çikolataya dönüştürüyor ve pazara sunuyor.

6. AB'deki büyük bir perakendeci, tüketicilere tek tek çikolata satmakta ve bu çikolataları piyasada bulundurmaktadır.

ÖRNEK [3]: AB'DEN MOBİLYA OLARAK İHRAÇ EDİLEN YERLİ AHŞAP

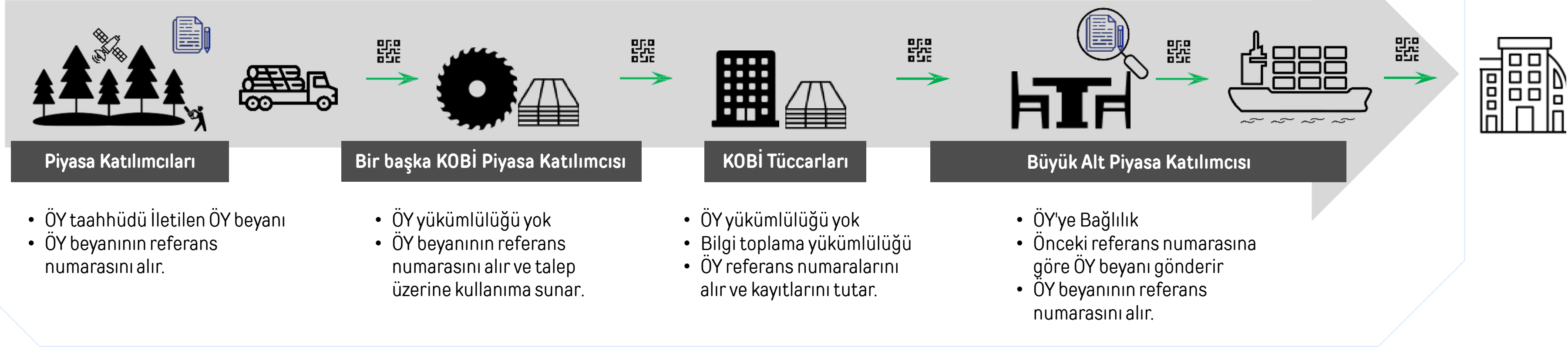
1. AB orman sahipleri ağaçları hasat etmektedir. Hasattan sonra, ahşap AB pazarına sürülür.

2. İşaretlenmiş tomruklar kereste fabrikasına taşınır.

3. Kereste fabrikası, işleme için yalnızca ormansızlaştırılmamış kereste kabul etmektedir. AB pazarına biçilmiş kereste getirir.

4. Küçük kereste tüccarı birkaç fabrikadan alım yapıyor. Biçilmiş keresteyi AB pazarında kullanılabilir hale getirir.

5. Mobilya üreticisi çeşitli kereste tüccarlarından alım yapar ve böylece mobilya için kullanılan tüm ahşabın gereksinimleri karşılamasını sağlar. AB'den mobilya ihracatı.

ÖRNEK [4]: SERTİFİKALI SOYA FASULYESİNDEN HAYVAN YEMİ

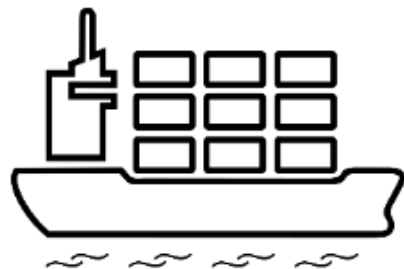
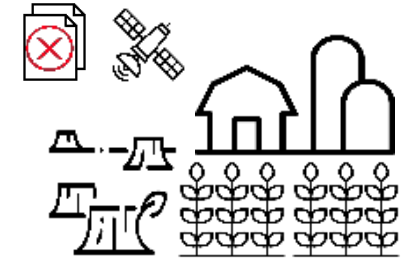
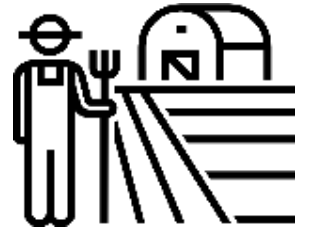
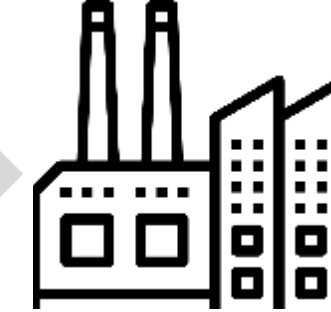
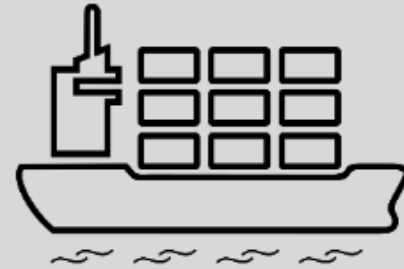
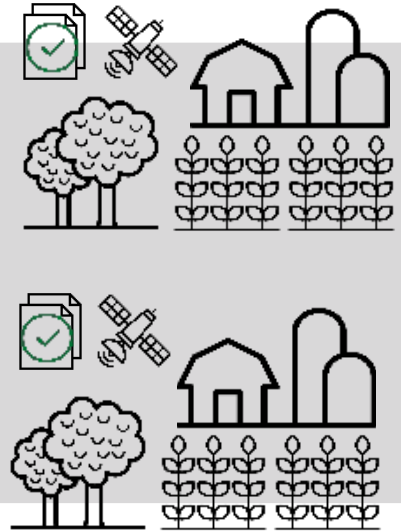
1. Sertifikalı çiftliklerden gelen soya fasulyeleri (sertifikasyon kuruluşu tarafından ormansızlaştırma yapılmadığı coğrafi olarak belirlenmiş) depolama ve nakliye sırasında diğer kaynaklardan gelen fasulyelerden ayrı tutulur

2. Ormansızlaştırmadan arındırılmış soya fasulyesi AB'ye ihracat sırasında ayrı tutulmaktadır. Ormansızlaştırma içermeyen tedarike katkıda bulunan tüm çiftliklerin coğrafi olarak konumlandırılması gerekmektedir

3. Operatör, ormansızlaştırma yapılmayan çiftliklerden soya fasulyesi ithal eder, bunları birleştirir ve AB'de soya unu haline getirir. İşletmeci soya ununu AB pazarına sunar.

4. KOBİ tüccarları soya küspesini satın alıp çiftçilere satarak AB pazarında kullanılabilir hale getirmektedir

5. AB-Domuz çiftçisi soya küspesi satın alıyor

Piyasa katılımcıları

ÖY taahhüdü
İletilen ÖY
beyanı
(referans
numarasını
alır)

Kobi Bayileri

- ÖY yükümlülüğü yok
- Bilgi toplama yükümlülüğü
- ÖY referans numaralarını alır ve kayıt tutar

AB

KOKSAL

AVUKATLIK ORTAKLIĞI

ATTORNEY PARTNERSHIP

**DİKKATİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİZ!**

Prof. Dr. iur. Mehmet Köksal

TELEFON:

+90 532 256 39 59

+49 152 238 60 000

E-POSTA:

mkoksal@koksal.av.tr

WEB:

www.koksal.av.tr

İSTANBUL | BERLİN | GİRNE